

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

ректор

Андрій КРАСНОЖОН

«27» березня 2025 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНУ СЛУЖБУ
ДЕРЖАВНОГО ЗАКЛАДУ
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»**

Схвалено

рішенням ученої ради Університету Ушинського
(протокол № 12 від «27» березня 2025 р.)

Уведено в дію наказом

від «27» березня 2025 р. № 98

Одеса – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про навчально-дослідну службу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (далі Положення) розроблено на основі Конституції України, чинних законів України: «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про наукову та науково-технічну експертизу», «Про науково-технічну інформацію», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про трансфер технологій», Цілей сталого розвитку на період до 2030 року, Концепції Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року, інших законів України, нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також Статуту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Положень про організацію освітнього процесу в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» за 1-3 рівнями вищої освіти та інших нормативних документів Університету Ушинського, а також цим Положенням, що є локальним нормативно-правовим актом і регламентує діяльність навчально-дослідної служби.

1.2. Навчально-дослідна служба – структурний підрозділ Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» – створена для координації навчально-дослідної, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, організації й забезпечення проведення наукових досліджень, науково-технічних робіт і проєктів як невід’ємної складової освітньої діяльності Університету Ушинського, так і діяльності наукових об’єднань.

1.3. Навчально-дослідна служба (далі Служба) Університету Ушинського не є юридичною особою і не має самостійного балансу та рахунків.

1.4. Служба у своїй діяльності підпорядковується безпосередньо ректору та проректору з наукової роботи Університету Ушинського.

1.5. Службу очолює її завідувач, якого призначає на посаду та звільняє з неї ректор Університету Ушинського за поданням проректора з наукової роботи.

1.6. Структуру Служби й кількісний склад її співробітників визначають відповідно до штатного розпису працівників Університету Ушинського та чинного законодавства.

1.7. Служба тісно співпрацює з адміністративними, науковими, навчальними структурними підрозділами Університету Ушинського: факультетами, інститутами, деканатами, директоратами, науково-методичною комісією, навчально-методичним відділом та іншими відділами Університету Ушинського, а також кафедрами, відділом міжнародних зв’язків, науково-дослідними центрами,

науковими / навчальними лабораторіями, науковими школами, бібліотекою, відділом аспірантури і докторантури, бухгалтерською службою та відділом кадрів, органами студентського самоврядування, Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених, Радою молодих учених тощо.

1.8. Керівництво Університету Ушинського виділяє необхідні приміщення для діяльності Служби, а також забезпечує необхідним інвентарем, сучасною оргтехнікою, інформаційними матеріалами тощо, створює умови для постійного підвищення кваліфікації працівників служби.

2. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. Навчально-дослідна діяльність – це цілеспрямований процес пізнання, який поєднує в собі елементи навчання та наукового дослідження і спрямований на розвиток в учасників освітнього процесу навичок самостійної теоретичної та дослідницької роботи, ознайомлення із сучасними методами наукових досліджень, технікою експерименту, реальними умовами роботи в навчально-дослідницьких групах/колективах/гуртках.

- Навчально-дослідна робота здобувачів вищої освіти передбачає:
- посилення дослідницької складової в структурі освітнього процесу через активне використання дослідницьких методів навчання;
- виконання завдань науково-дослідного характеру в межах освітнього процесу, практичної підготовки, індивідуальних завдань, спрямованих на розробку і вирішення різних конкретних проблем;
- підготовку дослідницьких робіт, що містять наукову цінність (наукові публікації, кваліфікаційні роботи, проекти, стартапи та ін.).

2.2. Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

2.3. Науково-технічна діяльність – інтелектуальна творча діяльність щодо отримання й використання нових знань у всіх галузях техніки і технологій. Її основними формами є конструкторські, науково-дослідні, дослідно-проектно-конструкторські, технологічні, пошукові й проектно-розвідкові роботи, виготовлення дослідних зразків чи партій науково технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані із доведенням наукових і науково-технічних знань до стану їх практичного використання.

2.4. Фундаментальні наукові дослідження – теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язків. Результатом фундаментальних наукових досліджень є гіпотези, теорії, нові методи пізнання, відкриття законів природи, невідомих раніше явищ і властивостей

матерії, виявлення закономірностей розвитку суспільства тощо, які не орієнтовані на безпосереднє практичне використання у сфері економіки.

2.5. Прикладні наукові дослідження – теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей. Результатом прикладних наукових досліджень є нові знання, призначені для створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, конкретні пропозиції щодо виконання актуальних науково-технічних та суспільних завдань.

2.6. Наукова (науково-технічна) робота – наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки, проведені з метою одержання наукового, науково-технічного (прикладного) результату. Основними видами наукової (науково-технічної роботи науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проєктно-конструкторські, дослідно-технологічні, технологічні, пошукові та проєктно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані із доведенням нових наукових і науково-технічних знань до стадії практичного використання.

2.7. Науковий (науково-технічний) проєкт – комплекс заходів, пов'язаних із забезпеченням виконання та безпосереднім проведенням наукових досліджень та або науково-технічних розробок із метою досягнення конкретного наукового або науково-технічного (прикладного) результату.

2.8. Інноваційна діяльність – вид діяльності, пов'язаний із трансформацією наукових досліджень і розробок, інших науково-технологічних досягнень у новий чи покращений продукт, введений на ринок, в оновлений чи вдосконалений технологічний процес, що використовується в практичній діяльності чи новий підхід до реалізації соціальних послуг, їх адаптацію до актуальних вимог суспільства.

2.9. Науковий результат – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проєкту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову тощо.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ СЛУЖБИ

3.1. Основною метою Служби є сприяння організації освітнього процесу з високим дослідницьким потенціалом, а також організації системи наукової, науково-технічної та дослідницької діяльності структурних підрозділів Університету Ушинського, зорієнтованої на отримання нових наукових знань

шляхом здійснення наукових досліджень і проєктних розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентноздатних технологій, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку освітньої галузі, соціономічної та інших сфер; організація участі Університету Ушинського в міжнародних програмах у галузі науки та освіти, координація міжнародних програм, що відбуваються за участю Університету Ушинського, розробка договорів, робочих програм і планів роботи Університету Ушинського зі співробітництва з закладами вищої освіти, дослідницькими центрами, організаціями й фірмами України та зарубіжжя, урізноманітнення форм навчання, створення для інтеграції університетської системи освіти у світовий освітній та дослідницький простори.

3.2. До основних завдань Служби належать:

- реалізація в Університеті Ушинського державної політики в галузі професійної освіти, науки, організація здійснення наукової роботи, одержання конкурентноздатних наукових і науково-прикладних результатів;
- сприяння формуванню цілісного дослідницького простору Університету Ушинського в структурі освітнього через посилення конструктивної співпраці між дослідницькими групами, кафедрами, факультетами/інститутами та ін.;
- сприяння підвищенню рівня інтеграції навчальної та дослідницької діяльності в системі компетентнісної освіти, застосуванню нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;
- стимулювання наукових досліджень із проблем інноваційного розвитку освітньої системи та організація системного впровадження їх результатів; організаційно-методична та консультативна підтримка дослідницьких груп у процесі діяльності за науковими напрямками, участі в конкурсах наукових проєктів із держбюджетним фінансуванням, а також конкурсах на умовах отримання грантової та інших форм фінансової підтримки наукової і науково-технічної діяльності;
- координація науково-дослідної роботи в інститутах, факультетах, кафедрах, у науково-дослідних центрах, наукових лабораторіях, наукових школах, окремих підрозділах та здійснення контролю за їхньою діяльністю;
- стимулювання активності та продуктивності науково-дослідної, інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, факультетів, інститутів та інших структурних підрозділів Університету Ушинського;
- підтримка та координація діяльності молодих науковців, наукової діяльності здобувачів вищої освіти в Університеті Ушинського через співучасть у роботі Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених та Ради молодих учених, а також стимулювання до участі в конкурсах наукових робіт, молодіжних наукових проєктах, сприяння розвитку співпраці викладачів та здобувачів у межах діяльності різних наукових гуртків, проблемних груп тощо, участь у проєктній діяльності;

- здійснення обліку публікацій науково-педагогічних працівників Університету Ушинського;
- проведення рейтингового оцінювання наукової та інших видів діяльності НПП;
- складання звітів за визначеними формами для подання до Міністерства освіти і науки України та інших установ;
- консультативна та науково-методична підтримка редакційних колегій наукових видань факультетів, інститутів в отриманні категорії фахових видань, поданні до міжнародних наукометричних баз даних Scopus і Web of Science;
- організація та виконання досліджень, наукових та науково-технічних розробок в Університеті Ушинського, що виконуються співробітниками університету та здобувачами вищої освіти;
- адміністрування та виконання наукових (фундаментальних та прикладних) проєктів за кошти державного / місцевого бюджету та кошти замовників;
- підготовка заявок для участі в конкурсах наукових проєктів (Державного фонду фундаментальних досліджень тощо);
- розвиток фундаментальних та прикладних досліджень у галузі природничо-математичних, гуманітарно-мистецьких, суспільних наук та їх виконання із метою їх подальшого використання для розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки, інноваційної діяльності, суспільного розвитку та розбудови економіки країни;
- сприяння підготовці в Університеті Ушинського кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень науково-технічного прогресу;
- одержання і впровадження нових наукових знань із метою створення суспільно корисних наукових результатів;
- збільшення внеску Університету Ушинського в прискорення науково-технічного розвитку в різних галузях економіки і соціальної сфери, поглиблення інтеграції науки і освіти в сучасних умовах;
- залучення до співпраці замовників та інвесторів, зокрема з-за кордону, укладання та виконання угод про співробітництво із університетами України, фірмами, фондами та іншими організаціями на проведення досліджень та інших наукових розробок;
- залучення коштів вітчизняних та закордонних замовників, зокрема міжнародних фондів і грантів, для фінансування ННТД в Університеті Ушинського;
- розвиток інноваційної діяльності для створення наукоємної науково-технічної продукції та конкурентоспроможних зразків нової техніки і матеріалів, орієнтованих на ринок високих технологій;
- здійснення державної реєстрації та адміністрування науково-дослідних робіт в УкрІНТЕІ;

- забезпечення своєчасного проведення конкурсів наукових робіт та олімпіад серед здобувачів вищої освіти;
- організація роботи науково-дослідницької інфраструктури університету (лабораторії, наукові гуртки, проблемні групи тощо);
- підготовка Університету до Державної атестації за науковими напрямками в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності;
- сприяння внутрішній академічній науковій мобільності науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти;
- сприяння впровадженню принципів відкритої науки в організації наукових досліджень Університету.

3.3. Навчально-дослідна служба сприяє підвищенню рівня комерціалізації результатів наукової роботи науково-педагогічних працівників, здійснює керівництво діяльністю з розширення сфери надання різного типу платних послуг наукового спрямування.

4. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ СЛУЖБИ

4.1. Служба має право:

- одержувати в установленому порядку від місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також від підприємств, установ та організацій інформацію й матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;
- сприяти охороні та захисту прав учасників освітнього процесу щодо результатів науково-дослідної, науково-технічної та інших видів діяльності; організовувати випуск наукових видань;
- залучати працівників інших структурних підрозділів Університету Ушинського (за погодженням з їхніми керівниками) для розгляду питань, що належать до їх компетенцій;
- організовувати і проводити в установленому порядку конференції, семінари, наради тощо; розглядати, коригувати та візувати договірні, планові та інші документи, що стосуються функцій Служби;
- здійснювати контроль за термінами проведення науково-дослідних робіт, що виконують на кафедрах, інших структурних підрозділах або спільно зі сторонніми організаціями і спеціалістами; подавати на розгляд керівництва Університету Ушинського пропозиції щодо вдосконалення діяльності, пов'язаної із розробкою впровадженням результатів наукових досліджень, рекомендації щодо заохочення працівників та інших осіб за значні здобутки в науковій діяльності;
- одержувати в установленому порядку від інших структурних підрозділів інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на

Службу завдань; взаємодіяти з іншими структурними підрозділами Університету Ушинського у процесі виконання покладених на Службу завдань;

- вносити пропозиції щодо заохочення здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників, які беруть активну участь у науковій та інноваційній діяльності;

- працювати над підвищенням професійної компетентності працівників Служби;

- організовувати наради з питань, що належать до компетенції Служби;

- користуватися лабораторіями, кабінетами, аудиторіями, бібліотеками, читальними залами, соціально-побутовими приміщеннями;

- за потреби входити до складу колективу НДР у якості відповідальних виконавців, виконавців та/або технічних працівників і отримувати за це відповідну оплату праці;

- користуватися іншими правами, передбаченими чинним законодавством України та цим Положенням.

-

4.2. Служба має такі обов'язки:

- організовувати конкурсний відбір проєктів наукових досліджень і розробок, що фінансуються за рахунок видатків загального фонду бюджетного фінансування, відстежувати процес їх реалізації та своєчасне звітування про виконання; аналізувати й узагальнювати результати виконання завдань науково-дослідної роботи структурних підрозділів Університету Ушинського з наукової діяльності, формувати звітну документацію; проводити університетські конкурси студентських наукових робіт;

- організовувати участь здобувачів вищої освіти Університету Ушинського у Всеукраїнських студентських олімпіадах і конкурсах наукових робіт та звітували про їхні результати перед вченою радою Університету Ушинського, Міністерством освіти і науки України; проводити збір та узагальнення матеріалів для підготовки і подання зведених планів наукових заходів (конференції, симпозіуми, круглі столи тощо) та звітувати перед Міністерством освіти і науки України про їх проведення;

- вести облік законодавчих та інших нормативних актів з питань наукової діяльності, контролювати їх виконання, здійснювати з використанням сучасних технічних засобів їх систематизацію, доводити до структурних підрозділів Університету Ушинського інформацію про зміни в нормативних актах і нові акти, рекомендації Міністерства освіти і науки України;

- здійснювати підготовку:

- тематичних планів і звітів про наукову діяльність Університету Ушинського для Міністерства освіти і науки України;

- матеріалів і ухвал з питань наукової діяльності на засіданнях ректорату та вченої ради Університету Ушинського;

- проєктів наказів та розпоряджень з питань наукової діяльності;

- необхідних матеріалів для конкурсного відбору кандидатів на здобуття стипендій Кабінету Міністрів України, а також для представлення викладачів та здобувачів вищої освіти Університету Ушинського до заохочення і нагород за результатами наукової діяльності;

- координувати діяльність Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених Університету Ушинського, Ради молодих учених;
- здійснювати поточне листування з Міністерством освіти і науки України, установами, організаціями, іншими структурами; інформувати кафедри, інститути, факультети про наукові заходи, що проводять інші заклади вищої освіти та наукові установи;
- організовувати та проводити на базі Університету Ушинського міжнародні, всеукраїнські та регіональні наукові і науково-практичні конференції, семінари, круглі столи та інші заходи;
- сприяти участі науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів Університету Ушинського в міжнародних наукових заходах, публікації наукових праць викладачів та студентів у закордонних виданнях, а праць іноземних учених у виданнях Університету Ушинського;
- здійснювати облік основної науково-дослідної діяльності кафедр та інших структурних підрозділів Університету Ушинського;
- надавати методичну допомогу з питань організації науково-дослідної роботи структурним підрозділам Університету Ушинського.

5. ПЛАНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ І ОБЛІК РОБОТИ

5.1. Управління науковою і науково-технічною діяльністю здійснює Міністерство освіти і науки України в межах його повноважень. Поточне та перспективне планування ННТД здійснює Університет Ушинського.

5.2. Планування наукових досліджень і розробок в Університеті Ушинського здійснюється відповідно до основних науково-технічних напрямів та галузевих наук, за якими здійснюється атестація наукової (науково-технічної) діяльності ЗВО та наукових установ в Україні. Основою планування науково-дослідної діяльності є тематичний план науково-дослідних робіт.

5.3. Університет самостійно здійснює поточне та перспективне планування ННТД відповідно до затвердженого ректором і їй узгодженого з Міністерством освіти і науки України тематичного плану для досліджень, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету, та затвердженого ректором для науково-дослідних робіт, що виконуються в межах другої половини робочого дня. Фундаментальні дослідження, прикладні розробки, розробки, що сприяють розвитку інноваційної діяльності Університету та фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, включаються до тематичного плану на підставі проходження конкурсного відбору.

5.4. Фінансування наукових проєктів, що фінансуються з державного бюджету, України діяльність здійснюється на підставі затверджених Міністерством освіти і науки України та інших державних установ кошторисів за відповідними бюджетними програмами.

5.5. Планування витрат на проведення НДР здійснюється Університетом Ушинського самостійно на основі розрахунків, результати яких відображаються в калькуляції кошторисної вартості загалом за темою, з виділенням вартості робіт (послуг), які підлягають виконанню у поточному бюджетному році.

5.6. Документальне оформлення операцій, пов'язаних з виконанням НДР або наданням платних послуг у сфері ННТД, забезпечення їх обліку та складання звітності здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 р. № 228 (із змінами), та інших нормативно-правових актів.

5.7. НДР, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету та НДР, що виконуються в межах другої половини робочого дня, підлягають обов'язковій реєстрації в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 березня 1992 р. № 162 «Про державну реєстрацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій».

5.8. За підсумками виконаних наукових досліджень Університетом Ушинського складає відповідні звіти, видає збірки наукових праць, доповідей і тез доповідей на наукових конференціях, анотацій завершених НДР.

5.9. Виконавцями НДР можуть бути: доктори наук, кандидати наук / доктори філософії, молоді учені, наукові працівники без ступеня, інженерно-технічні кадри, допоміжний персонал, здобувачі вищої освіти усіх рівнів.

5.10. Оплата праці усіх наукових та технічних співробітників, допоміжного персоналу здійснюється згідно із діючим законодавством України. Посада працівника визначається залежно його внеску в кінцевий результат НДР.

5.11. Встановлення надбавок, доплат та інших виплат виконавцям НДР, а також виплата їм премій, які стимулюють якість, обсяг і своєчасність виконання робіт, здійснюється у порядку, встановленому законодавством.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

6.1. Відповідальність працівників Служби визначають посадові інструкції.

6.2. Співробітники Служби несуть відповідальні за:

- своєчасність і якість підготовки документів, виконання доручень керівництва Університету Ушинського;
- виконання договірних зобов'язань із суб'єктами наукової діяльності;
- виконання планів науково-дослідної роботи;

- інформування про діяльність Служби на запит ректора Університету Ушинського;
- дотримання трудової дисципліни;
- виконання обов'язків, передбачених цим Положенням, посадовими інструкціями та чинним законодавством.

6.3. Відповідає за організацію документообігу в підрозділі згідно вимогами Університету Ушинського завідувач Служби.

7. ВЗАЄМОДІЯ З ІНШИМИ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

Для виконання функцій і реалізації прав, передбачених цим Положенням, Служба в процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє з факультетами, інститутами, кафедрами, структурними підрозділами Університету Ушинського, іншими закладами вищої освіти, науковими об'єднаннями та іншими організаціями й установами з питань, що належать до компетенції Служби.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Зміни та доповнення до цього Положення затверджує вчена рада Університету Ушинського, вводять у дію наказом ректора Університету Ушинського.

8.2. Рішення про реорганізацію або ліквідацію Служби ухвалює вчена рада Університету Ушинського за поданням ректора Університету Ушинського.

8.3. Положення набирає чинності з дня його затвердження ректором після схвалення вченою радою університету.

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової роботи

Ганна МУЗИЧЕНКО

Головний бухгалтер

Наталя МАЛЯРЕНКО

Юрисконсульт

Наталя ЗАКОРДОНСЬКА